

TANSSIN LUKIODIPLOMIN OHJEET

lukio-opintonsa 31.7.2016 jälkeen aloittaneille opiskelijoille

© Opetushallitus

Määräykset ja ohjeet 2017:7a

ISBN 978-952-13-6365-8 (pdf)

ISSN-L 1798-887X

ISSN 1798-8888 (pdf)

Taitto: Grano Oy

www.oph.fi

Voimassaoloaika: 15.5.2017 alkaen toistaiseksi

Nuorten lukiokoulutuksen järjestäjille

TANSSIN LUKIODIPLOMIN OHJEET

Opetushallituksen päättämiin Lukion opetussuunnitelman perusteisiin 2015 sisältyy valtakunnallisena soveltavana kurssina suoritettava tanssin lukiodiplomi (Opetushallituksen määräys 27.10.2015 nro 60/011/2015). Opetushallitus antaa tanssin lukiodiplomin suorittamisesta liitteenä olevan ohjeen, joka koskee lukio-opintonsa 31.7.2016 jälkeen aloittaneita nuorten lukiokoulutuksen opiskelijoita.

Lisätietoja ohjeesta saa tarvittaessa Opetushallituksesta.

Pääjohtaja

Olli-Pekka Heinonen

Opetusneuvos

Eija Kauppinen

LIITE

Tanssin lukiodiplomin ohjeet
lukio-opintonsa 31.7.2016 jälkeen aloittaneille opiskelijoille

SISÄLTÖ

1	LUKIODIPLOMIN SUORITTAMISEN LÄHTÖKOHTIA	.6
1.1	Lukiodiplomin järjestäminen lukiossa	6
1.2	Lukiodiplomin suorittaminen osana lukio-opintoja	6
2	TANSSIN LUKIODIPLOMIN SUORITTAMINEN.	.7
2.1	Tanssin lukiodiplomin suorittaminen osana lukio-opintoja	7
2.2	Tanssin lukiodiplomin järjestäminen	7
2.3	Tanssin lukiodiplomin osat	8
3	TANSSIN LUKIODIPLOMIN ARVIOINTI.	10
3.1	Lähtökohtia lukiodiplomin arvioinnille	10
3.2	Tanssin lukiodiplomin arvioinnin yleiset ohjeet	10
3.3	Tanssin lukiodiplomin eri osien arvioinnin lähtökohdat	11
3.4	Tanssin lukiodiplomin arvosanojen kriteerit.	12

1 LUKIODIPLOMIN SUORITTAMISEN LÄHTÖKOHTIA

1.1 Lukiodiplomin järjestäminen lukiossa

Lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta annetun valtioneuvoston asetuksen (942/2014) mukaan lukion soveltaviin kursseihin voivat kuulua eri aineissa ja aineryhmissä suoritettavat lukiodiplomit. Opetushallitus on laatinut näihin kursseihin valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet, joiden mukaan lukiodiplomikurssit kuvataan lukion opetussuunnitelmassa. Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa valtakunnallisena soveltavana kurssina kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Opetushallitus antaa ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta. Mikäli lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukaan mahdollista suorittaa lukiossa, niitä suoritetaan Opetushallituksen antamien ohjeiden mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää lukion opetussuunnitelman ja lukiodiplomiohjeiden pohjalta valtakunnallisen soveltavan kurssin käytännön järjestämisestä.

Näitä lukiodiplomiohjeita noudatetaan silloin, kun lukiodiplomeja suorittavien opiskelijoiden lukio-opinnot järjestetään 31.7.2016 jälkeen käyttöön otetun lukion opetussuunnitelman mukaan.

1.2 Lukiodiplomin suorittaminen osana lukio-opintoja

Lukiodiplomin suorittamisen edellytyksenä on, että opiskelija on suorittanut pohjakursseina määrätyn määrän kyseisen aineen tai aineryhmän lukiokursseja. Lukiodiplomin suorittamisen järjestäminen on lukiolle vapaaehtoista, samoin kuin osallistuminen on opiskelijalle vapaaehtoista. Osallistuminen lukiodiplomin suorittamiseen on opiskelijalle maksutonta mahdollisia tarvikekustannuksia lukuun ottamatta.

2 TANSSIN LUKIODIPLOMIN SUORITTAMINEN

2.1 Tanssin lukiodiplomin suorittaminen osana lukio-opintoja

Tanssin lukiodiplomin tarkoituksena on tukea ja kuvata opiskelijan taiteellista kehitysprosessia, jonka perustana on pitkäjänteinen tanssin opiskelu lukion aikana. Tanssin lukiodiplomia suoritettaessa syvennyttään itsensä kehittämiseen tanssissa. Oppimisprosessin läpikäyminen auttaa opiskelijaa jatkamaan tanssinopiskelua ammatillisesti tai antaa uusia ulottuvuuksia tanssista nauttimiseen harrastuksena.

Tanssin lukiodiplomin suorittaminen on pitkäjänteistä lukioaikaista toimintaa, missä syvennetään tanssitietoutta, ohjataan opiskelijan kriittistä arviointia omasta tekemisestään sekä annetaan mahdollisuus itsensä kehittämiseen tanssijana yksilöllisesti ja luovasti. Lukiodiplomin työstäminen voi kestää koko lukion ajan.

Lukiodiplomin suorittamisen edellytyksenä on kolmen lukion tanssikurssin suorittaminen. Jos opiskelija suorittaa pohjakursseja enemmän, mainitaan ne diplomissa. Mikäli lukiossa ei ole mahdollista suorittaa tanssin lukiodiplomin edellyttämää kolmea tanssikurssia, opiskelija voi lukiolain (629/1998) mukaan lukea hyväkseen muualla suoritettut opinnot, jotka ovat tavoitteiltaan ja keskeisiltä sisällöiltään lukion opetussuunnitelmien mukaisia.

Mikäli lukio ei pysty tarjoamaan vaadittavia tanssikursseja, eikä paikkakunnalla ole mahdollisuutta osallistua tanssikurssiin toisessa oppilaitoksessa on opiskelijalla myös mahdollisuus osoittaa erityisosaamisensa tanssissa liikunnan lukiodiplomin yhteydessä. Tällöin suorituksessa noudatetaan liikunnan lukiodiplomin ohjeistoa.

2.2 Tanssin lukiodiplomin järjestäminen

Suosittelavaa on, että tanssin lukiodiplomista tiedotetaan opiskelijoille ensimmäisen lukiovuoden aikana. Opiskelijoille voidaan järjestää aiheesta tiedotustilaisuus, jossa kerrotaan tanssin lukiodiplomin sisällöistä ja suoritusmahdollisuudesta. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan tanssillisen tehtävän lajista ja aiheen valinnasta tarpeen mukaan.

Opettaja antaa ohjausta ja palautetta työn edetessä. Suurin osa ohjauksesta on tarkoituksenmukaista antaa lukion tanssikurssien aikana. Erillinen lukiodiplomikurssi antaa laajemman mahdollisuuden työn ohjaamiseen.

Tanssin lukiodiplomin suorittamisen etenemistä seurataan säännöllisesti. Valmis tanssillinen tehtävä esitetään katselmuksessa. Toivottavaa on, että lukiodiplomityö esitetään julkisesti.

2.3 Tanssin lukiodiplomin osat

Tanssin lukiodiplomisuoritus muodostuu seuraavista osista:

1. tanssillinen tehtävä
  - tanssijana esiintyminentai
  - koreografian tekeminen
  - sekä tiivistelmä tanssijana esiintymisestä tai koreografian tekemisestä
2. tutkielma
3. kirjallinen itsearviointi lukioaikaisista tanssiopinnoista ja lukiodiplomiprosessista

Tanssillinen tehtävä

Opiskelija valitsee arvioitavaksi tanssilliseksi tehtäväkseen joko tanssijana esiintymisen tai koreografian tekemisen. Jos opiskelija tekee koreografian itselleen, voi hän pyytää arviota sekä tanssijana esiintymisestä että koreografian tekemisestä. Opiskelijan lukiodiplomisuoritukseen arvioitavan tanssillisen tehtävän suositeltava kesto on 3–10 minuuttia. Se voi olla osa laajempaa esitystä tai teosta.

Tehtävä voi olla soolo- tai ryhmäteos, opiskelija voi itse esiintyä omassa koreografiassaan. Ennen tanssillisen tehtävän palautetta opiskelija antaa arvioijille tiivistelmän tanssijana esiintymisestä tai koreografian tekemisestä.

Tanssijana esiintyminen

Tanssija voi osoittaa osaamisensa joko sooloesityksenä tai ryhmässä.

Arvioitavat alueet:

- liikkeellinen monipuolisuus
- tanssillinen osaaminen
- tanssijan luoma suhde mahdollisiin muihin tanssijoihin ja yleisöön
- ilmaisu ja esittäminen

Koreografia

Koreografia tehdään joko itselle, toiselle tai ryhmälle.

Esityksen tai arvioitavan osuuden suositeltava kesto on 3–10 minuuttia.

Arvioitavat alueet:

- koreografian aihe ja tyyli
- teoksen rakenne
- musiikin ja äänimaailman käyttö
- visualisointi
- yleisvaikutelma

Tiivistelmä tanssillisesta tehtävästä

Tiivistelmä on yhteenveto teoksen tai esittämisen valmistamisen olennaisimmista vaikutteista ja vaiheista (noin kaksi sivua). Tiivistelmässä selvitetään seuraavia asioita

- Miten ja miksi opiskelija valitsi tehtävän aiheen?
- Mitkä olivat tärkeitä vaikutteita tehtävää työstettäessä?
- Mitä tavoitteita opiskelija asetti itselleen ja tehtävälleen?
- Mitkä tekijät vaikuttavat äänimaailmaan ja visuaaliseen ilmeeseen?
- Mitä opiskelija halusi tehtävän välittävän katsojalle?
- Mitkä olivat opiskelijan omat kokemukset työprosessista?
- Mikä on opiskelijan oma arvio; saavutettiin tavoitteet?
- Mitä opiskelija oppi työprosessin aikana?

Tutkielma

Tutkielma on tanssin alueelta tehtävä arvosteltava kirjallinen työ. Opiskelija valitsee tutkielman aiheen neuvotellen siitä opettajan kanssa. Tutkielman suositeltava laajuus on 8–15 sivua. Aiheen käsittelyssä opiskelijan on tärkeää osoittaa, että hän on perehtynyt aihealueeseen ja pyrkinyt tutkielmassaan aiheen johdonmukaiseen ja kiinnostavaan kehittelyyn. Omien kokemusten ja mielipiteiden esiintuominen on suotavaa, mutta mielipiteet täytyy perustella. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota kielellisen ja visuaalisen ilmaisun tasoon sekä lähdemateriaalin asianmukaiseen käyttöön.

3 TANSSIN LUKIODIPLOMIN ARVIOINTI

3.1 Lähtökohtia lukiodiplomin arvioinnille

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena kurssin päätyttyä. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. (Lukion opetussuunnitelman perusteet 2015)

Lukiodiplomin suorituksen arvioi lukion opettaja. Opettajan lisäksi arviointiin osallistuu toinen arvioija, joka myös on kyseisen alan asiantuntija. Lukiodiplomin suorituksesta annetaan numeroarvosana. Arvioinnissa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Näissä lukiodiplomin suorittamisen ohjeissa annetaan lukiodiplomin arvioinnin kohteet ja kriteerit arvosanoille 6, 8 ja 10.

Opiskelijalla on lukiolain mukaan oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi (Lukiolaki 23 §). Lukiodiplomien suoritusohjeita noudatetaan silloinkin, kun osa opinnoista suoritetaan muussa oppilaitoksessa.

Lukion valtakunnallisena soveltavana kurssina suoritettava lukiodiplomi merkitään lukiossa käytettäviin todistuksiin koulun opetussuunnitelman määrittelemällä tavalla, ja opetussuunnitelmassa on myös määritelty lukiodiplomikurssin mahdollinen sisältyminen oppiaineen oppimäärään. Valtakunnalliset soveltavat kurssit arvioidaan lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty).

Opiskelija saa todistuksen lukiodiplomistaan, kun hän on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään kohtaan ”lisätiedot”. Lukiodiplomeissa käytetään Opetushallituksen tuottamaa yhtenäistä todistuslomaketta. Lukiodiplomitodistukset ovat lukioiden käytettävissä Suullisen kielitaidon arvioinnin koepanikin yhteydessä.

3.2 Tanssin lukiodiplomin arvioinnin yleiset ohjeet

Tanssin lukiodiplomi on näyttö lukion opetussuunnitelman mukaisesta tavoitteellisesta tanssin opiskelusta, harrastuneisuudesta ja erityisosaamisesta. Tanssin lukiodiplomissa arvioidaan tanssillinen tehtävä ja tutkielma. Näiden perusteella annetaan opiskelijan lukiodiplomitodistuksen kokonaisarvosana. Lisäksi opiskelija kirjoittaa arvion omista lukioaikaisista tanssiopinnoistaan ja lukiodiplomin työstämisestä.

Tanssin lukiodiplomityön arvioinnin suorittaa opiskelijan oman tanssinopettajan lisäksi yksi ulkopuolinen tanssin asiantuntija, joka perehdytetään tanssin lukiodiplomin arvioinnin perusteisiin ja arviointikriteereihin.

Arviointi suoritetaan sanallisesti sekä käyttäen asteikkoa (4–10). Kriteereissä on sanallinen kuvaus kohtalaisesta, hyvästä ja erinomaisesta suorituksesta: mikäli työ asettuu kohtalaisen ja hyvän välimaastoon, eli siinä on aineksia molemmista kuvauksista, annetaan arvosanaksi tyydyttävä; samoin, jos työssä on aineksia hyvästä ja erinomaisesta, annetaan arvosanaksi kiitettävä.

Sanallinen arvio tanssillisesta tehtävästä kirjoitetaan opettajan omien vaikutelmien ja asiantuntijan palautteen pohjalta. Arvosana annetaan molempien arvioitsijoiden antaman arvosanan keskiarvona. Oppilaalle annetaan myös suullinen palaute esityksen jälkeen.

Oman opettajan antamaan arvosanaan vaikuttaa luonnollisesti opettajan kokonais käsitys ja tuntemus opiskelijasta, kuten tieto lähtötasosta, itsearviointin syvyydestä ja kypsyydestä ja tuntityöskentelyn tasosta. Opettaja voi ottaa huomioon nämä seikat antaessaan tanssin lukiodiplomin kokonaisarvosanaa.

Itsearviointin kypsyyden ja realismi sekä syvä paneutuminen omaan oppimisprosessiin voidaan siten ottaa huomioon rajatapauksissa kokonaisarvosanaa korottavana tekijänä. Samoin kirjallinen itsearviointi voi vaikuttaa arvosanaa korottavasti sellaisissa rajatapauksissa, joissa oma opettaja ja ulkopuolinen arvioija antaisivat diplomityöstä eri arvosanan.

3.3 Tanssin lukiodiplomin eri osien arvioinnin lähtökohdat

Tanssijana esiintymisen arviointi

Tanssiteoksen esittäminen on hyvin vaativa ja henkilökohtainen teko. Tavoitteena on, että lukiodiplomin suorittaja pystyy luomaan sisäistetyn suhteen koreografiseen ideaan ja liike-materiaaliin sekä luomaan suhteen toisiin tanssijoihin ja myös katsojiin.

Koska esiintyminen vaatii aina rohkeutta ja luottamusta, muotoillaan arviointipalaute kannustavaan ja tanssimista kehittäväan sävyyn. Mikäli mainitaan puutteita, on syytä myös ehdottaa edistymistä tukevia ratkaisuja. Onnistunut esiintyminen vaatii myös, että koreografi on osannut ohjata teoksensa toteutumista. Arvioinnin kohteissa (ks. 3.4) on mainittu vain perustekijöitä, koska aukotonta kriteeristöä on mahdotonta tehdä tanssin moninaisuuden vuoksi. Arvioinnissa käsitellään myös niitä esittämisen tekijöitä, jotka ovat teoksen ominaislaadun kannalta olennaisia.

Koreografian arviointi

Oman koreografian tekeminen vaatii monen eri osa-alueen työstämistä, kokonaisuuden ja yksityiskohtien hallitsemista. Tanssiteoksen osalta arvioidaan kokonaisuutta. Kokonaisvaikutelma on tärkeämpi kuin yksittäiset osa-alueet. Koreografian arvioinnissa kiinnitetään huomiota viiteen osa-alueeseen:

- koreografian aiheeseen, tyyliin ja omaperäisyyteen
- teoksen rakenteeseen
- musiikin tai äänimaailman käyttöön
- visualisointiin sekä
- yleisvaikutelmaan.

Arvioija arvioi näiden ohessa myös niitä koreografisia tekijöitä, jotka nousevat teoksen erityisluonteen takia merkittäviksi. Tanssillisen tehtävän tiivistelmä tukee arviointia. Palaute annetaan rakentavassa hengessä.

Tutkielman arviointi ja kirjallinen itsearviointi

Tutkielman suositeltava laajuus on 8–15 sivua. Tutkielman arvioinnissa kiinnitetään huomiota sisällölliseen perehtyneisyyteen, kielelliseen ilmaisuun sekä työn rakenteeseen ja ulkoasuun.

Itsearviointi ja tutkielman tekeminen, tanssillisen tehtävän valmistaminen sekä valmiin teoksen esittely muodostavat kokonaisuuden, jonka tarkoituksena on tukea opiskelijaa tiedostamaan oppimisen eri vaiheet sisäistetyksi. Prosessin aikana ja kirjallisessa itsearvioinnissa pohditaan, mitä tanssiminen itselle merkitsee, miksi tanssii ja mitä haluaa tanssin kautta välittää. Itsearviointi, säännöllinen palaute omalta opettajalta ja ryhmältä sekä tanssillisen tehtävän arviointi liittyvät toisiinsa.

3.4 Tanssin lukiodiplomin arvosanojen kriteerit

Kriteerit on määritelty arvosanoille 10 (erinomainen), 8 (hyvä) ja 6 (kohtalainen). Arvosanojen 9 (kiitettävä) ja 7 (tydyttävä) kriteerit muodostetaan niiden pohjalta niin, että ne sisältävät asioita sekä ylemmästä että alemmasta arvosanasta.

TANSSIJANA ESIINTYMISEN ARVIINTIKRITEERIT

Arvioinnin kohteet

- Tanssijan suhde liikemateriaaliin: liikkeiden sisäistäminen, omakohtaisuus
- Tanssijan viestintäkyvyt: vuorovaikutus yleisöön ja toisiin tanssijoihin
- Kokonaisilmaisu: kehon potentiaalin nyansoitu käyttö, tulkinta ja eläytyminen

Arvosanan 10 (erinomainen) kriteerit

Esitys osoittaa monipuolisuutta ja laaja-alaisuutta tanssijana niin taidollisesti kuin ilmaisullisestikin. Tanssijalla on omakohtainen ja sisäistetty suhde liikekieleen sekä kyky kommunikoida ja välittää sanomansa. Tanssiminen on kehollisesti nyansoitua, tulkinnallisesti harkittua ja eläytyminen on syvällistä. Vuorovaikutus yleisön kanssa on teoksen idean kannalta tarkoituksenmukaista. Sooloesityksessä tanssija osoittaa vahvaa näyttämöllistä läsnäoloa, ryhmäteoksessa myös suhde toisiin tanssijoihin on herkästi havainnoivaa.

Arvosanan 8 (hyvä) kriteerit

Tanssillinen osaaminen on luontevaa ja sujuvaa. Tanssija on omaksunut liikekielen hyvin. Kokonaisilmaisu ja tulkinta sopivat valittuun tyyliin. Tanssijan vuorovaikutus muiden tanssijoiden sekä yleisön kanssa on luontevaa. Tanssijan työskentely on varmaa esiintymisen eri osa-alueilla.

Arvosanan 6 (kohtalainen) kriteerit

Tanssillinen osaaminen välittyy esityksestä. Tanssija suoriutuu esiintymistilanteesta ja pyrkii luomaan suhteen muihin tanssijoihin ja yleisöön.

KOREOGRAFIAN ARVIOINTIKRITEERIT

Arvioinnin kohteet

- Koreografinen idea (aihe) ja liikemateriaali (tyyli): liikemateriaalin valinta, omaperäisyys ja kehittäminen koreografisen idean kannalta
- Teoksen rakennetekijät: liikemateriaalin fraseeraus, laajemmat rakenteet ja kokonaisuusmuoto
- Teoksen äänimaailma: musiikki, äänet ja hiljaisuus
- Visualisointi: puvustus, esiintymisympäristö, maskeeraus, valaistus
- Yleisvaikutelma

Arvosanan 10 (erinomainen) kriteerit

Tekijä on selvästi luonut itse uutta liikemateriaalia, tekijän ”käsiala” erottuu. Liikemateriaali on idean kannalta tarkoituksenmukaista ja sen käsittely osoittaa opiskelijan hallitsevan koreografisen luomisen eri mahdollisuuksia. Teoksen rakenne on dramaturgisesti jännittävä ja tukee koreografisen idean välittymistä. Teoksen visuaalinen ilme ja äänimaailma on huolellisesti suunniteltu.

Arvosanan 8 (hyvä) kriteerit

Tekijä on onnistunut luomaan eheän kokonaisuuden, jonka eri osa-alueet tukevat koreografisen idean välittymistä. Teoksen rakenne on selkeä ja pitää yllä katsojan mielenkiinnon. Äänimaailma ja visualisointi tukevat teosta. Kokonaisuus on tasapainoinen.

Arvosanan 6 (kohtalainen) kriteerit

Teoksen koreografinen idea on havaittavissa. Työ on harjoitettu valmiiksi. Liikemateriaali on pääosin tavanomaista ja tuttua. Teoksen rakenne on ratkaisuiltaan yksipuolinen. Visualisointi ja äänimaailma on otettu teoksessa huomioon. Esitys muodostaa kokonaisuuden.

TUTKIELMAN ARVIOINTIKRITEERIT

Arvioinnin kohteet

- Aiheen käsittely ja kehittäminen: sisällöllinen asiantuntemus, perustelut, kiinnostavuus, johdonmukaisuus
- Kielellinen taso: kielen oikeellisuus ja vivahteikkuus; työn rakenne
- Lähdemateriaalin asianmukainen käyttö
- Ulkoasu: visuaalisuus ja viimeistely

Arvosanan 10 (erinomainen) kriteerit

Tutkielman aihetta on kehitelty johdonmukaisesti ja kiinnostavasti. Opiskelija on tutkinut ja pohtinut aihettaan monipuolisesti. Työssä näkyy oma ajattelu ja omakohtainen pohdinta. Henkilökohtaisia kokemuksia ja mielipiteitä on tuotu esille ja perustelut ovat vakuuttavia. Väitteet on perusteltu asianmukaisesti. Argumentointi on selkeää. Työssä näkyy luova ja kriittinen ajattelu. Kielellinen taso on erinomainen. Työ on jäsenelty ja otsikoitu selkeästi. Lähteitä on käytetty tarkoituksenmukaisesti ja luotettavasti. Ulkoasu on huoliteltu ja visuaalista materiaalia on käytetty kiinnostavasti.

Arvosanan 8 (hyvä) kriteerit

Tutkielman aihetta on käsitelty johdonmukaisesti ja kiinnostavasti. Aiheeseen on paneuduttu huolellisesti. Oma ajattelu on tuotu esille, kirjoituksessa näkyy henkilökohtainen taso. Kielellisyys on oikeakielistä ja hyvin luettavaa. Työn jäsentely ja otsikointi ovat selkeitä. Lähteiden käyttö tukee aiheen käsittelyä. Työn ulkoasu on huolellinen, ja visuaalista materiaalia on käytetty tarkoituksenmukaisesti.

Arvosanan 6 (kohtalainen) kriteerit

Tutkielman aihe on selkeä. Oma ajattelu, henkilökohtaisia kokemuksia ja mielipiteitä on tuotu esille. Tutkielman kieli ja ulkoasu ovat asiallisia. Lähteitä on käytetty yksipuolisesti.

Verkkajulkaisu
ISBN 978-952-13-6365-8
ISSN 1798-8888